

„Novi Čas“ izhaja :
ob četrtkih popoldne.

Rokopisi naj se pošiljajo do srede
zjutraj na uredništvo v Gosposki
— ulici št. 6, drugo dvorišče. —

Odgovorni urednik: Anton Šinigoj.
Tiska „Narodna Tiskarna“ v Gorici.

NOVI ČAS

„Novi Čas“ stane :

za celo leto 4 K
„ Nemčijo 5 „
„ ostale dežele 6 „
„ posamezne števe 10 vin.

Oglasi po dogovoru.

Upravništvo je v Gosposki ulici št. 6
drugo dvorišče.

Lastnik: Konsorcij »Novega Časa« v Gorici.

Pastirski list avstrijskih škofov ob Novem letu 1915.

Poziv k češčenju presv. Srca Jezusovega kot mogočnemu pribežališču v sedanjih veleresnih časih.

V naslednjem priobčujemo pismo vseh avstrijskih škofov na katoličane v Avstriji. Pismo je važna listina iz sedanjega časa, ki bode tudi našim potomcem za vedno pričala, kako si je katoliško ljudstvo v Avstriji pod vodstvom svojih škofov in po vzgledu cesarske rodbine zateklo k usmiljenju in ljubezni Božjega Izveličarja, da bi v dobi, ki spada gotovo med najvažnejše v zgodovini ob njegovem presvetem Srcu našli tolažbo, pomoči in rešitve. Pismo je sicer izraz čisto verskega življenja, pa je navzlic temu tudi kot političen list z največjim veseljem priobčujemo, ker smo prepričani, da take izjave mnogo bolj vplivajo na vse javno življenje ko pa mnoge navidez silno važne izjave visokih državnikov.

Pismo se glasi :

Ko je bilo leta 1796 katoliško Tirolsko od Napoleonovih čet napadeno in se je moralo brez pomoči pustiti svoji osodi, so se vrli Tirolci postavili pod varstvo presvetega Srca Jezusovega in so zapodili z božjo pomočjo korsikanskega zmagovavca iz dežele. Tudi nedavno pred izbruhom sedanje svetovne vojske je deželni zastop z vernim tirolskim ljudstvom posvečujoč se slovesno presv. Srcu navdušeno klical: „Zato obljublamo Ti z nova, Srce Jezusovo, večno zvestobo“.

Ob početku tega stoletja je razsvetljeni papež Lev XIII. videč, da narašča zlo in se pripravljajo veliki dogodki, posvetil presv. Srcu Jezusovemu ne samo katoliško cerkev ampak celo človeštvo. V globoko zasnovani okrožnici dne 25. maja 1899 je Lev XIII. vtemeljil to posvečenje k presv. Srcu Jezusovemu. In kaj je pričakoval veliki papež od tega? Upal je, da če se mnogoteri iz celega srca posvetijo presv. Srcu Jezusovemu, se bo vera in ljubezen v zvestih katoličanih vtrdila, mlačneži ob ljubezni božjega Srca vneli, oni pa, ki Gospodove ljubezni ne poznajo, prišli do nje spoznanja vsled skupne molitve sv. cerkve. Vesoljni katoliški svet je slušal besedo namestnika Kristusovega. To posvečenje se je živahno vršilo v celem našem cesarstvu, pred vsem v naši državni prestolnici na Dunaju, kjer je Njegovo Veličanstvo naš presvetli Cesar, obdan od velikašev svoje države, sebe in svojo hišo in svoje narode posvetil Srcu Jezusovemu.

Predragi v Kristusu! Začetek novega leta je za našo domovino in za nas vse največjega pomena, ker bo bližnji čas odločil našo srečo za mnogo let.

Še plapola na mejah našega cesarstva vojske baklja z vso svojo grozo, naše domovine sinovi krvavijo na tisočih ranah, morilni angelj pretvarja marsiktero hišo v grobišče: Žalost, stiska, nevarnost povsodi! In strašanske borbe ni videti konca!

Kje je videti, tako prašamo z velikim papežem Levom XIII., kje je videti odpomoč tolikim zlom? Kdo more okrajšati to kazen Božjo? Kdo drugi kakor Jezus Kristus, edinorojeni Sin Božji. Zakaj ni ga drugega imena pod nebom danega ljudem, po katerem bi se mogli zveličati (Dej. ap. 4, 12).

Zato naj se to, kar smo pred 15. leti s posvečenjem k Srcu Jezusovemu začeli, v našem cesarstvu nadaljuje, razširi in poglubi! Naš premitostljivi Cesar nam je dal v tem lep vzgled posvetivši Srcu Jezusovemu sebe, svojo cesarsko družino in svoje narode in sicer na praznik Brezmadežnega Spočetja M. D.

Ljubezen do presv. Srca Jezusovega naj ne ostane samo zasebna pobožnost nekterih izvoljenih duš, ampak v njo naj se zlijeta vera in ljubezen naših katoliških narodov, — ta pobožnost naj postane najljubša pobožnost katoliškega ljudstva.

Onim, ki doslej niso gojili te milosti polne pobožnosti, podamo nekatere temeljne misli.

Pomen češčenja presv. Srca Jezusovega.

Večna je beseda Jezusa Kristusa, kakoršne doslej svet še ni slišal: **Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji** (Mat. 28, 18). Oj tega časa je vsaka stvarca podveržena najvišji in brezmejni oblasti Jezusa Kristusa, da se v imenu Jezusovem pripogiblje vsako koleno nebeščanov in zemljanov in podzemljanov (Fil. 2, 10). To je neumljivo pravo Božje. Seveda more posamezni človek navdihnjen z luciferjevimi napuhom Kristusu Gospodu zvestobo odreči, ali s tem se ne da odpraviti neomejena oblast našega Zveličarja. Tak ne bo utekel smrti in sodbi, vso sodbo pa je dal Oče Sinu (Jan. 5, 22). — Češčenje pritiče tudi **sveti človeški naturi Kristusovi**, njegovemu telesu in njegovi duši, in sicer vsled neizrekljivo tesne zveze Božje in človeške nature v drugi osebi presvete Trojice. Zaradi tega so češčenja, vredne njegove sv. roke: kolikokrat so se te dvignile, da bi blagoslovljale in ozdravljale, dokler niso bile na križ pribite; češčenja vredne so njegove noge: kolikokrat

so se utrudile ljudem v zveličanje, dokler tudi one niso bile s žebli na križ pribite; češčenje vredna so njegova usta: kolikokrat so govorila besede nebeške, besede vspodbudnevalne, tolažilne in neizrečeno ljubeznjive; češčenja vredna so njegova sv. glava njegove rane in njegova sv. kri, s katero smo odrešeni; češčenje vredna je tudi njegovo presveto Srce — vsi ti udje so živo združeni s telesom in dušo v nerazvezljivem zdedinju z njegovo Božjo osebo.

Prašamo, zakaj naj bo njegovo presv. Srce predmet naše posebne pobožnosti? **Srce je znamenje ljubezni**, takó namreč izražajo vsi narodi ljubezen. Če rečem: „On nima srca“, hočem reči, da nima ljubezni. „On ima dobro srce“, pomeni človeka polnega ljubezni in dobrote; „Daj mi svoje srce“ pomeni, ljubi me. Pod znamenjem presv. Srca spoznamo neizmerno ljubezen Boga — človeka, vsled ktere se del ljudij, se zoperstavljajo trdovratno njegovi ljubezni in mu odgovarjajo z Judi: „Mi nočemo, da bi nam ta kraljeval (Luk. 19, 14). In vendar noben čas ne potrebuje toliko moči in milosti presv. Srca kakor današnji.

Vpliv in sadovi češčenja presv. Srca Jezusovega.

je včlovečil v naše zveličanje, delal neštete čudeže v olajšanje človeške bede, ustanovil sv. cerkev, zakramente, se v S. R. T. na nov način med nami nastanil, poslal nam sv. Duha z njegovimi darovi; s kratka pod tem znamenjem spoznamo ono ljubezen, ki se nikdar ne utruji nam dobrote skakovati. Po tem takem obsega pobožnost do Srca Jezusovega vse skrivnosti naše sv. vere in je torej med vsemi najbolj veseljna. Zato je rekel tudi naš Zveličar blaženi Marjeti Alacoque, po kateri je vvedel med svet češčenje svojega presv. Srca: „Glej moje Srce! To Srce takó vneto ljubezni do ljudi, da je vse svoje moči izčrpalo, se vničilo in ni nič spustilo, da bi jim to neizmerno ljubezen z gotovimi dokazi pokazalo“.

In kaj je nameraval naš Gospod z razodetjem svoje goreče ljubezni? **Gospodovati hoče nad človeškimi srci kot kralj človeškega rodu**, do kterega ima vso pravico kot stvarnik in odrešenik. — **Ljudje mu morajo vrniti ljubezen za ljubezen**, da se takó posvetijo in postanejo otroci Božji (Jan. 12) in večno srečni v Njega gledanju s kratka: On hoče človeška srca pomiriti, tolažiti, krepčati.

Zato trka naš Gospod z neumorno stanovitnostjo na duri človeških src. Milijoni mu odgovarjajo: Tvoji smo, Tvoji hočemo biti. Drugi, morda veči

Tri podobe neizmerne ljubezni, ki napolnjuje presveto Srce Jezusovo, bodo Vam to razložile. Najprej si predočimo podobo **Odrešenikove ljubezni**, kakoršna je videla blažena Marjeta Alacoque.

Plameni, ki švigajo iz presv. Srca pomenjajo gorečo ljubezen onega, ki je o sebi rekel: **Prišel sem, da vržem ogenj na zemljo in kaj hočem, kakor da se vžge** (Luk. 12, 49). Glej, izmed plamenov molí križ in presv. Srce je prebodeno ter razliva svojo dragoceno kri v kapljicah in to srce je vrh tega obdano s trnjevo krono.

Ali ne spada ta podoba Božjega Srca med današnje trpeče človeštvo? Vojska je. Morilni angelj seče cvet moštva. Solze vdov in sirot tečejo. Poleg tega obiskujejo to dolino solza še uboštvo, nadloge, bolezni. V teh stiskah obrnimo svoj pogled na Srce našega Zveličarja na križu venčanega s trnjevo krono, Njega, ki ni le pogledal v globino trpljenja, ampak ga je tudi pretrpel. On je zbral vse trpljenje in gorje tega sveta in si ga je položil na oljski gori kot ogromno težo na svoje Srce in ga ovil okoli svojega čela kot trnjevo krono in ga zadel na svoje krvaveče rame kot težki križ, dokler ni na istem strašno trpeč umrl. — Že to, da je on, ki je bil edin brez greha, vse trpljenje pred nami nosil, nam daje pogum in moč. In če tudi naše srce kakikrat od bolečine vtriplje, se okrepčamo in pripravimo za nove žrtve, ako vidimo veliko požrtvovalno ljubezen našega Zveličarja. Njegov nauk je sicer človeštvu potreben, še bolj pa njegov božanski vzgled. **Jezusovo presv. Srce s križcem na vrhu in ovenčano s trnjevo krono je največa dobrota za človeštvo.**

Poglejmo še drugo podobo Božjega Srca.

Kaj je ljubeše kakor Božje dete v naročju svoje deviške matere? Pri tem vendar le malo občutimo njegove ljubezni; ko pa zagledamo Kristusa na križu, spoznamo njegovo grozno ljubezen, ki nas pretrese. Človeško srce išče le milejše in prijetejše podobe ljubečega Zveličarja. In za to nam je podal sam podobo dobrega pastirja z ovčico na ramenih. On je ubogo zgubljenovo ovco z večšo roko iz trnja potegnili, zadel na svoja ramena in jo z veseljem nesel domov. Ta podoba gane naše srce; zakaj v nji vidimo le milino in usmiljenje našega Zveličarja do grešnih ljudi. Ta podoba je bila prvim kristjanom najljubša, kakor pričajo katakombe, in jih je navduševala za mučeništvo.

Kako tolažbo daje grešnikom podoba dobrega pastirja! Njegovo srce ga naganja, da išče grešnike in jim nudi odpuščanje grehov in mir vesti. On ne dela tako kakor hudobni svet. Ta nima sreča do onih ktere je vničil. Svet zapeljuje ljudi kakor satan v raj: vabi jih v greh in ko so padli, jih še obdoluže ter zapusti. Ko je zapeljivi svet oropal

zgubljenega sina vsega premoženja in časti, mu je izročil svinje, da jih pase. Ko je Judež izdajalec vsled pekoče svoje vesti tarnal pred velikim duhovnom in starešinami, so mu ti odgovorili: **Kaj je nam zato, ti glej!** (Mat. 27, 4).

Jezus ne dela tako. On hodi neprenehoma za zgubljenim grešnikom, da bi ga nagnil h pokori in spreobrnitvi ter ga sprejel v svoje ljubeče naročje. Dovolj je, da se grešnik skesano spové in obljubi poboljšanje, gotovo ga bo presveto srce Jezusovo ljubilo in rešilo, ker **Bog noče smrti grešnikove, ampak da se spokori in živi** (Ezech. 33, 11).

Oglejmo si še tretjo podobo Srca Jezusovega. Naš Zveličar je bil enkrat obdan od revežev, bolnikov, mutcev, kruljevih in slepih. Njegovo Srce je zadrželo zaradi tolikega gorja. Rekel je: **Ljudstvo se mi smili** (Mat. 15, 32). In ozdravil jih je ter nasitil. On razprostira svoje roke in kliče vsem trpečim zemljanom: **Fridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil** (Mart. 11, 28).

Presv. Srce ni prineslo svetu samo svetosti in pravičnosti, temveč je zažgalo v njem tudi **sveti ogenj krščanske ljubezni do bližnjega**. Pred včlovečenjem Sinu Božjega so bili slabotni usuznjenci močnih, reveži in bolniki brez pomoči. On pa je uboze povzdignil za svoje brate. Zato je prišel na svet ubog, živel in umrl ubog. In ko se je poslovil od zemlje, je nam zastupil uboge in betežne kot svojo drago dedščino. **Kdor torej ljubi Njega, mora ljubiti tudi njegove brate. Resnično vam pravim, karkoli ste storili enemu teh najmanjših mojih bratov, ste meni storili** (Mat. 25, 40).

Če dandanes v tem vojsknem času služijo angelji ljubezni v človeški podobi revežem in nesrečnejšem, je to žarek neizmerne ljubezni presv. Srca. Nič ni odhajajoče vojake bolj ganilo kakor tolažilne besede, ktere so jim domačini zaklicali: „Ne bojte se! Vaši otroci so zdaj naši otroci in vaše družine so nam v oskrb izročene“. To je **krščanska vzajemnost in krščanska ljubezen** izliv božjega Srca.

In če zdaj vsi narodi naše širne domovine tekmujejo v izvrševanju krščanske ljubezni, so gotovo našli skupni temelj svoje edinosti in moči. Ako jih marsikaj loči v boju za življenje in obstanek, naj ostane vsaj eno vsem skupno, namreč: **Katoliška vera in ljubezen do Jezusa**. Samo v tem naj tekmujejo in naj se eden od drugega učijo.

Jezus stoji s svojim odprtim, ljubečim Srcem sredi človeštva ter kliče mirno in resno vsem zatiranim in zatirancem: **Vzemite moj jarem náse in učite se od mene, ker sem krotek in ponižnega srca: in našli boste mir svojim dušam. Kajti moj jarem je sladak in moje breme je lahko** (Mat. 11, 29, 30).

Naša uteha in pomoč v češčenju presv. Srca Jezusovega.

Kdo bi mislil, da bo svet zoper to vabilo in načelo ljubezni Božje postavil v boj svoje znanje in svojo moč? Res nerazumljivo je, da so rimski cesarji zoper Kristusa izdajali svoje krvave sodbe, modrijani zastavili svoja ostrá peresa, trinogi pa svoje sekire in gromade. Ali niso, odkar obstoja katoliška cerkev, vse poskusili, da bi Jezusa Kristusa z njegovim ljubečim Srcem vrgli raz oltarjev in ga izruvali iz src človeških?

Vendar vse zastoj. **Resnica**, ktero je prinesel Kristus na svet in postava njegove ljubezni zmagata naposled in se svetita na grobovih njenih sovražnikov še krasnejše.

V četrtem stoletju se je bil cesar Julijan odpadnik pred svojimi dvorjani zaklel, da hoče krščanstvo iz sveta iztrebiti, brž ko konča vojsko s Perzi. Zmagonosno je prodiral ob Evfratu in pošiljal svojim prijateljem poročila o sijajnih zmagah. Takrat je srečal Libanij, cesarjev pristaš, nekega kristjana v ulicah mesta Antiohije in ga je prašal ošabno se smehljaje: „Kaj dela sin mizarjev?“ Kristjan odgovori: „Ravno sedaj dela neko krsto“. Kristus, sin mizarjev, je takrat pripravljval grob ošabnemu cesarju odpadniku, ki je bil tedaj premagan v vojski in je ranjen iz svoje rane tekočo kri z roko zajel ter jo proti nebu zagnal bogokletno vpjoč: „Zmagal si, Galilejec“. — Tako se je vedno godilo preganjalcem Kristusovim, kakor priča cerkvena zgodovina. Mi sicer ne vemo, ktero rakev ima v delu Jezus Kristus ravno sedaj; vendar to vemo, da je doslej videl stopati v grob vse svoje sovražnike. Dá, Kristus živi, Kristus zmaguje, Kristus vlada, kakor stoji z zlatimi črkami zapisano na obelisku na trgu sv. Petra v Rimu. Dobri bodo zmagó Kristusovo s hvalnicami slavili, hudobni pa škripali z zobmi.

Zmagó Kristusovo pa moramo mi med ljudmi pripraviti in sicer z bojem in znojem in vrh tega še z molitvijo! Oboje mora biti združeno: **Boj za kraljestvo Božje in pa molitev**. Če je to potrebno v mirnih časih, velja to tem bolj sedaj, ko divja med narodi krvava vojska. **Našega boja in zmage znamenje je presveto Srce Jezusovo!**

Posvetitev.

Današnje naše posvečenje k Srcu Jezusovemu pomenja:

a) da mu za njegovo neskončno ljubezen hvaležno obljublamo neomahljivo zvestobo v izpovedanju naše sv. vere;

b) da hočemo vsaki dan moliti, delati in trpeti z onim namenom, s katerim je On molil, delal in trpel;

c) da hočemo kolikor mogoče pogostoma iti k obhajilu, da bi ž njim resnično zedinjeni živeli.

Zatorej poklekimo in molimo z usti in srcem:

Presladki Jezus, Zveličar človeškega rodu, mi spoznavamo z živo vero, da si v Najsvetejšem Zakramentu kot Bog in človek, tedaj tudi s Svojim presvetim Srcem resnično, dejansko in bistveno pričujoč. Z globoko spoštljivostjo Te molimo Zvoji smo po nezasluzeni milosti sv. vere in Zvoji hočemo biti. Da bi pa s teboj bili še tesneje zedinjeni, se danes vsak izmed nas posve-

čuje in posvečujemo Zvojemu prešv. Srcu našo domovino.

Ljubi Jezus, slušaj posebno danes naše molitve! Odpusti tistim izmed nas, ki Te zasmehujejo in zaničujejo, če tudi ne vedó, kaj delajo. Ostani pr nas, o Jezus, ker se že mračni in Tvoja resnica med nami pojmlje. Prejini z močjo Svoje ljubezni vsa srca, ki se Ti ustavljajo; zbudí, če je treba, s kaznimi mlačneže, ki so na-te pozabili. Onim, ki iščejo srečo človeštva v neprestanem napredku brez Tebe, daj spoznati, da si samo Ti pot. resnica in življenje in da brez Tebe ni mogoče miru in svobode med ljudmi.

Božji Zveličar, posuši solze jokajočim; obupanemu pa odpri pr bežališče v Svojem srcu in vlij mu upanje v odpuščenje grehov in večno življenje. Najljubeznivejši Jezus, glej, krvava vojska nam je prinesla skrb, trpljenje in žalost. Usmili se naših očetov, soprogov sinov in

bratov, ki so v vojski. Daj jim poguma in moči, da premagajo sovražnika. Pripelji jih srečno nazaj ali pa, če niso več med živimi, daj jim kot plačilo za njih žrtvovanje večno življenje. — Blagoslovi našega Cesarja, cesarsko hišo in našo domovino, ki hoče v veri vekomaj zvesta ostati. Skrajšaj nam dneve Zvojejeje kaznovanja. Slava za zmago pritiče Tebi, ravno tako hočemo tudi dobrote miru kot dar Zvoje dobrotljivosti hvaležno ceniti. Dodeli vsem narodom našega cesarstva mir in red, da se bo od kraja do kraja našega cesarstva razlegel en sam glas: Velehvaljeno bodi presveto Srce Jezusovo, ki nas je odrešilo, njemu čast in slava vekomaj. Amen.

Posvetitev se je posebno v nemških škofijah izvršila že novega leta dan v naši nadškofiji se bo po odločbi Knezonaškofijskega ordinariata v Gorici izvršila dne 17 t m, drugo nedeljo po sv. Treh Kraljih.

Sv. Stolice in katoličani v Italiji.

Ker so nekateri različno tolmačili na eni strani nevtralnost sv. Stolice in na drugi strani ital. katoličanov, je prinesel prejšnji teden uradno glasilo Vatikana »Osservatore Romano« naslednja pojasnila:

»Nevtralnost sv. Stolice napram različnim državam, ki so v vojski med seboj, je tako samo posebi umevno in razvidno stališče, da o njem ni mogoče niti dvomiti niti razpravljati. Tudi je kot dejstvo tako obširno izpričano, da ne potrebuje nikakih drugih dokazov...

In res postopanje sv. Stolice vzpričo velikanskega boja, ki razjeda Evropo, ni moglo biti na noben način drugače kakor se ga je dejansko zavzelo. Tudi beseda namestnika Kristusovega ni mogla biti drugačna kakor jo je Benedikt XV. opetovano že izpregovoril, beseda namreč miline, miru, ljubezni.

Če pa imajo italijanski katoličani, v kolikor so katoličani, dolžnost kakor drugače sploh tudi katoličani drugih dežel, pridružiti se v težnjah svojega srca željam skupnega očeta, je vseeno gorostasna zmeda in debela pomota, če se morda ne skriva pri tem kaka nizka zvižaja, kar je napisala »Idea Nazionale« (To je glasilo one italijanske stranke, ki na podlagi narodnosti hoče delovati za prospeh ital. države in njen razvoj. Radi tega ta stranka ni nasprotna težnjam po združitvi Italijanov izven kraljestva. Op. ur.) Ta list se dela kakor da bi v resnici mislil — omenjamo to, ker se nam s tem nudi prilika, da ga zavrtnemo —, da je prav isto načelo, ki iz njega izvirajo misli, težnje in postopanje sv. Stolice na ena strani, in ki se zopet na drugi strani njemu navajajo ali ki ga ubogajo laški katoličani. Oni naj bi torej v tem smislu negovali nevtralnost toda ne tako na splošno vzeto, za katero naj bi se zavzemali in ki naj bi jo višje cenili, ampak za nevtralnost kakor jo moramo vzeti v našem slučaju, ki oziraje se na koristi naše dežele skuša domovino držati izven sedanjega strašnega boja.

Da se list »Idea Nazionale« res nahaja v taki zmoti, — če nehoté ali premišljeno, tega ne vemo — to jasno sledi iz njenih izjav. Kajti potem, ko je v vsem obsegu priznala pametno in upravičeno načelo popolne nevtralnosti, ki jo zavzema Sv. Stolice, piše, »Idea Nazionale« namreč naslednje: »Dobro, toda sv. Stolice je ena stvar in laški katoličani druga. Stališče sv. Stolice je vsesplošno (univerzalno), italijanski katoličani pa imajo in morajo imeti stališče italijansko, če se nečje postaviti izven naroda proti narodu; kratko rečeno, če nečje postati izdajalci Italije. Kakor nevtralnost, ki tiče sv. Stolice, ne zabranjuje francoskim katoličanom, da bi ne vršili svoje dolžnosti kot Francozi in nemškim katoličanom, da bi jo ne vršili kot Nemci i. t. d., ravno tako ne more zabranjevati italijanskim katoličanom, da ne bi vršili svoje dolžnosti, kot Italijanom.«

»Osservatore Romano« ta izvajanja pojasnjuje v kolikor veljajo za dane razmere, kakor se to vidi na Francoskem, na Nemškem in v drugih državah, kjer katoličani navzlic nevtralnosti sv. Stolice vestno vrše svoje dolžnosti. Toda nato nadaljuje vatikansko glasilo:

»Kar se pa mora dokazati, in to bo gotovo težko dokazati, je, da so italijanski katoličani tudi dolžni, lastno deželo siliti, da se vrže v nevarno in morda pogubno podjetje in da sprejme nase vse grozote vojske za brambo proti sovražnikom, ki ne izzivajo; težko bo dokazati, da so dalje dolžni ital. katoličani, siliti deželo, da izvrši politično nemoralno in nedovoljeno dejanje, kar po našem mnenju mora imeti svojo vlogo pri presojanju dejanj bodisi posameznikov, bodisi ljudstev in narodov.

Te dolžnosti ital. katoličani ne čutijo in ne morejo čutiti in je ne bodo nikdar čutili. Naj to že toliko ponavljajo tisti ljudje, o katerih smo doslej mislili, da se nahajajo v prav nasprotnih taborih, namreč

nacionalisti in svobodomisleci.«

Ta članek vatikanskega glasila nam prav lepo pove, v kakí meri delujejo na javno mnenje v Italiji sv. Stolice in vsi, ki čutijo ž njo, ter na drugi strani svobodomisleci s svojim glasilom »Idea Democratica« — in z njimi nacionalisti, katerih glasilo je »Idea nazionale«.

Katoliški list »Unita Cattolica«, ki deluje v smislu navodil sv. Stolice na javno mnenje v Italiji, piše v svoji številki z dne 11. decembra, kako izrabljajo liberalni listi vsako sredstvo, da bi Italijo spravili na stran Ruske, Angleške in Francoske. »Pri prvi priložnosti,« poroča ta list o razpoloženju glede liberalnega stališča, »mora Italija z vojsko nastopiti proti Nemčiji in Avstriji.« Dalje piše: »En pogled v liste italijanskih svobodomislecev zadostuje, da spoznamo one misli, ki jih hočejo vsiliti državi proti večini italijan. ljudstva! Ljudstvo je popolnoma proti vojski, tako da je zelo verjetno pričakovati revolucije v slučaju da bi hujškači proglasili danes vojsko brez jasnih zadostnih in važnih razlogov.«

Med temi hujškači za vojsko se odlikuje posebno »Idea Democratica«.

Zgoraj imenovana »Unita« piše dalje: »Navzlic najnovejši vladni izjavi v prilogi nevtralnosti, imenuje »Idea Democratica« vse one, ki vojske z Nemčijo in Avstrijo nočejo, lemuhe, ki so Bogu in njegovim sovražnikom na potu.«

Se drugače hujška ta svobodomiselnih list »Idea Democratica« proti nevtralnosti. Ko se je 30. nov. 1914 v Milanu ustanovilo društvo, katerega namen je bil v vsej Italiji delati propagando za nevtralnost in ljudstvu položaj pravilno pojasnjevati, tedaj je bila zopet svobodomiselnih »Idea Democratica«, ki je to početje zavrgla in pozivala javno mnenje, naj Italija iz te škodljive in nepoštenne nevtralnosti hitro izstopi.

Na isti način pišejo v Italiji tudi drugi svobodomiselnih listi.

Katoliška »Unita« se prša k tem pojavom: »Kje se bo to končalo?« Odgovarja sama: »Pri vojski! Toda kdo bo potem odgovoren za vse gorje, ki pride iz vojske? Prav gotovo ne oni katoliški krogi, katerih glasila so »Unita«, »Osservatore« i. t. d.

Še eno zanimivost prinašamo! Veliki mojster framazonov je 23. septembra v Milanu izdal naslednje navodilo: »Pod sedanjimi okolnostmi je dolžnost vsakega framazonškega brata na vse načine delati na to, da se na javno mnenje vpliva v smislu Francozom in Angležem prijazen. Posebno velja to za one framazonške brate, ki imajo zveze s časnikarstvom.«

Če ta svobodomiselnih agitacija v Italiji ni imela še popolnega uspeha, je za sluga katoličanov.

Svetovna vojska.

Boji z Rusi.

Naše čete v Karpatih so se nekoliko umaknile. Toda že pret. soboto so šle zopet naprej in se pojavile južno od Gorlic. Iz uradnih, ruskih in angleških poročil posnamemo naslednji položaj:

Ruska ofenziva med Tarnovom in Gorlicami se je izjalovila. V soboto so prešle naše čete južno od Gorlic k protinapadu, pri čemu so osvojile neko važno višino. Napad se je v nedeljo nadaljeval. Naše čete so vzele višino na cesti Gorlice-Konieczna (obmejni kraj v vzhodnih Beskidih). S tem je olajšano delovanje drugih naših čet iz druge smeri.

Ob Dunajcu in spodnji Nidi je bilo pret. dni mirno. Na vzhodnem bregu Pilice so v teku večji boji, ki so jih povzročila ruska ojačenja, ki so došla čez Opočno in Konsk. Ob Rawki so Nemci pri Rawi, vzhodno od Skiernievic in ob Bolimovu, 10 do 15 km vzhodno od reke, pridobili trdna tla in energično nadaljujejo s svojimi napadi.

Ob Bzuri stoje Nemci južno od Sohačeva in vzhodno od Brohova tudi na desnem bregu. Pri Sohačevu se Rusi še upirajo, povsod drugod so se pa umaknili na drugo, odnosno na tretjo obrambno črto, ki leži 8 do 12 km vzhodno od Bzure.

Na južnem krilu bojne črte smo po odbitih ponovnih obupnih ruskih napadih prešli k protiofenzivi. Na severu napreduje nemški napad, čeprav počasi, vedno bolj proti vzhodu.

O prodiranju nemške armade proti Varšavi poroča oficijelni ruski poročevalec za rusko armado: Cela vrsta izredno silnih bojev se je odigrala na ozemlju med Vislo in Nowo-Korčino (blizu izliva Nide v Vislo). Avstrijci so pričeli z ofenzivo, katero so izpeljali z velikansko srditostjo. Kljub trdovratnemu odporu Rusov se je posrečil Avstrijcem po večkratnih brezuspešnih poizkusih prehod čez Nido. Kratkotem, ko so Avstrijci pridobili na vzhodnem bregu trdna tla, so zopet pričeli z ofenzivo in posrečilo se jim je zavzeti nekaj bližnjih vasi.

Angleški Renterjev urad poroča iz Petrograda: Boj ob Bzuri in Rawki je divjega značaja. Nemci so ponoči prekoračili obe reki. Pri jutranjem svitu so se nahajali tri četrtine angleške milje oddaljeni od ruskih postojank. Kakor nori so padli čez Ruse in jih prisili, da so se umaknili, vendar so se Rusi zopet zbrali in obkolili Nemce. Prišlo je do strašnega bajonetnega boja. Prizanašalo se ni prav nič.

Na Francoskem.

Na podlagi poročil se zdi, da Francozi ob morju na Flanderskem ne bodo več napadali, ampak so obrnili pozornost na Alzacijo, kjer se Francozom zdi, da so Nemci bolj šibki. Na to kaže tudi poročilo nemškega generalnega štaba 4. t. m. ki se glasi:

Izvemši več ali manj težkih artilerijskih bojev je na fronti splošno mirno. Le pri Thannu v zgornji Alzaciji je bil sovražnik živahno delaven. Po presilnem ognju na višino zahodno od Sennheima se mu je posrečilo v večernih urah, da je vzel na tej višini naš razstreljeni strelski jarek in zraven njega ležečo, zadnje dni večkrat omenjeno vas Steinbach, ki smo ji mi trdovratno branili. Višino so naši z bajonetnim bojem zopet vzeli. Za kraj Steinbach se še bojujejo.

V Albaniji boji.

V Albaniji se pletejo sumljive stvari. To nam dokazujejo naslednja poročila: Proti Essad paši so se uprli Albanci in ga obkolili v Draču. Vstaši so večinoma mohadedanci, ki zahtevajo vojsko s Srbijo. Prebivalstvo v Tirani je odločeno do skrajnosti. Dne 29. in 30. decembra so se bili siloviti boji med Krojo in Tirano. Essad paša je odposlal ojačenja iz Drača, ki so pa bila zadržana v Šijaku. Essad paša je bil baje poražen.

Dne 3. t. m. so prišli vstaši zopet pred Drač in zahtevali; naj se jim izročita francoski in srbski poslanik. Ob pol. ponoči se je pričel napad na mesto. Essad paša se je podal k utrdbam in je sporočil italijanskemu poslanstvu, da grozi velika nevarnost ter je zahteval vsako možno pomoč. Poslanštvo je o tem obvestilo v pristanišču se nahajajoče vojne ladje. Ob pol. 3. ure po ponoči sta vojni ladji »Misorata« in »Sardegna« v obrambo mesta izstrelili nekaj strelcev iz topov, s čemur se je doseglo, da je prenehalo streljanje vstašev. Italijanska kolonija se je na to z obojem italijanskega, francoskega in srbskega poslanstva podala na krov obeh bojnih ladij.

Dne 31. decembra zvečer je prekoračilo veliko število Albancev črnogorsko mejo. Napadli so črnogorske obmejne straže, ki so jih povodom vojske ojačili. Albanci razpolagajo z izbornim orožjem in so tudi sicer prav dobro preskrbljeni. Bil se je živahen boj. Črnogorci so odbili Albance, a izgubili so 19 mrtvih in 10 ranjencev. Pričakujejo se novi krvavi boji ob albansko črnogorski meji.

Več reda pri izplačevanju podpor!

Javna prošnja c. kr. okrajnemu glavarstvu.

Podpisani sem bil pret. ponedeljek in torek 4. in 5. t. m. na c. kr. davkarji v Gorici. Iste dni se je izplačevala podpora družinam vpoklicanih pod orožje. Navzoče so bile skoraj samo ženske kakih 300—400. Bile so ženske iz okolice — a tudi iz oddaljenih krajev davčnega okraja. Na hodniku velika gneča, kričanja in govorenja brez konca in kraja — a najhujše pri okencu, kjer se izplačujejo podpore, ki so se izplačevale do 3. pop.; ženskam, ki niso prišle do 3. pop. na vrsto, je bilo vkazano priti naslednji dan torek, če tudi je morala ponedeljek priti tri, štiri ure daleč, ter čakati od 8. ure zjutraj do 3. pop.; vboga žena pojdi domu tri, štiri ure daleč, torek vrni se, da prejmeš podporo, ni čuda, da so nekatere ženske ihtele. — Proti takemu načinu izplačevanja podpor moramo odločno protestirati iz naslednjih vzrokov: 1.) Podpore se ne dostavljajo po pošti, ali potom županstva ali potom davčnega uradnika na dom — kar bi bilo najlažje — ampak vsaka ženska mora priti osebno na davkarijo; toraj iz Čepovana, Trnovega, iz Brd, iz Opatjesela itd. hodi vboga, boleha ženska v deževnih dneh, po blatu itd. tri, štiri ure daleč v Gorico, ter čakaj da prideš še na vrsto do 3. pop. — 2.) Žene so matere več otrok, gospodinj, ki sedaj ob vojski nadomestujejo še moža — gospodarja — večina slabotne, bolehe, bodoče matere; na obrazu jim vidiš žalost, britkost; — da prejmeš podporo, pojdi v Gorico — oddaj otroke drugim v varstvo, zapri hišo, izpostavi se neprilikom dolge poti in slabega vremena ter čakaj mogoče lačna in žejna, da prejmeš ono podporo! — Podpisani obrača se tem potom do c. kr. okrajnega glavarstva, naj ukrene pri v to poklicanih oblastih nemudoma vse potrebno, da se dosedanji način izplačevanja podpor vpoklicanih pod orožje spremeni tako, da se vbogim ljudem prikrajša pot v Gorico ter se podpore dostavijo na dom ali potom pošte, ali potom županstva, ali potom davčnega uradnika. Ako se na Kranjskem dele podpore potom županstva — zakaj ne bi bilo mogoče tudi pri nas? — Ivan Rojec, deželni poslanec.

Širite „Novi Čas“!

Zivimo v resnih in usodnih časih, ki bodo morda za stoletja odločevali usodo našo in naše domovine. Pripravljeni moramo biti na naloge, ki nas še čakajo. Pripravljene moramo biti še na mnoge žrtve. In v teh resnih časih, kaj je za ljudstvo večje važnosti ko dober, pošten svetovalec, prijatelj in voditelj? Vsakdo mora priznati, da je »Novi Čas« doslej vestno vršil svojo dolžnost do našega ljudstva. Povsod je stal na straži in pazil, odkod preti blagru našega naroda kaka nevarnost. Tako hočemo tudi v bodoče delati!

V časih, ki so odločilni za našo bodočnost, je naša sveta dolžnost, da s podvojeno pozornostjo čujemo in opozarjamo in svetujemo.

Tega naj se zavedajo naši dosedanji prijatelji in delujejo, da se bo prijatelj gorških Slovencev, »Novi Čas« vdomačil v vsako hišo.

Današnji številki so priložene položnice, v kolikor zadnjič niso bile. Skrbite, da vsakdo naprej plača naročnino 4 K. V primeri z vsebino, ki je nudi »Novi Čas« je 4 K še malo. Kmečki fant iz Vipavskega nam piše: »Ne more se reči, da je cena 4 K previsoka, če se vpošteva lepo in koristno gradivo lista v primeri z drugimi listi.« — Drugi nam zatrjujejo, da je »Novi Čas« pri vsem, kar prinaša vkljub 4 K še vedno cenejši ko drugi listi.

Čim krepkejši je list gospodarsko, tem krepkejšo lahko nastopa. — Na delo zanj!

ŠIRITE „NOVI ČAS“!

Nad 100.000 vjetnikov se vrne domov.

Sv. Oče je posredoval pri vseh vojskujočih se državah, naj olajšajo vojno gorje saj s tem, da za vojsko nesposobne vjetnike vrnejo domov. Sedaj so vse države sprejele papeževo posredovanje in tako se bodo za vojsko nesposobni vjetniki vrnili mej svoje drage. Nad 100.000 mož se povrne tako po prizadevanju sv. Očeta v domovino. Število za vojsko nesposobnih vjetnikov, ki se bodo med vojskujočimi državami izmenjali, znaša namreč, kakor se domneva, 100.000—150.000 mož. Centrala za izmenjavo bo v švicarskem mestu Genf, kamor dojdejo prvi vlaki z vjetniki ta mesec. Koliko src se te dni in se bo še s hvaležnostjo spominjalo sv. Očeta, ki lajša gorje stotisočem.

Nekaj števil iz starega leta.

Priobčujemo naslednje podatke iz naših duhovnih in prosimo, naj se nam podatki pošljejo še od drugod. Naj bi povsod tudi poročali o številu padlih v l. 1914.

Kamnje. Resnost časa in gorečnost od strani ovčic in obeli dušnih pastirjev sta pripomogla, da smo zapisali v našo kroniko za leto 1914 do zdaj še nedoseženo število sv. obhajil — 14.704. Pri fari 12.202, v Skriljah 1943, v Vrtovinu 559. Samo v mesecu decembru pri fari čez 2200. V obnovljeni gorečnosti raste pobožnost do Srca Jezusovega in število onih, ki mu posvečajo prvi petek v mesecu se bliža številu 200. Daj nam, Bog, stanovitnosti in močno zaupanje iz težkih dni na prijetnejši novi čas!

Bilje: Rojenih v Biljah 27, v Bukovici 30, v Orehovljih 10, skupaj 67. Umrlo v Biljah 5, v Bukovici 17, v Orehovljih 7, skupaj 29. Porok v Biljah 5, v Bukovici 3, v Orehovljih 2, skupaj 10. Ljudstva je v Biljah: 1.047, v Bukovici 1026, v Orehovljih 412, skupaj 2485 Sv. obhajil je bilo v l. 1914: 13.703.

Otlica: V naši župniji je bilo v l. 1914 rojenih 85, umrlo jih je 43, 39 doma in 4 vojak domačini na bojišču. Poročilo se je 16 parov.

Osek: Vseh rojstev v tukajšnji duhovniji je bilo v pretečenem letu 38 in sicer 16 mošk, sp. in 22 žensk, sp. Umrlo jih je pa 29. Porok je bilo 7.

Gibanje ljudstva v Mirnu. Rojenih 83, umrlo 52, porok 15. — Sv. obhajil je bilo nad 10 tisoč.

Novice.

Duhovniki jubilanti. L. 1915. praznujejo č. gg. a) štiridesetnico mašništva: dr. Anton Gregorič 10. jan.; France Marinič, župnik v Kojsem 28. avg.; Franc Červ, kurat v p. pri sv. Luciji 28. febr. — 25 letnico: 6. jul. Val. Kragelj župnik v Podbrdu; Jos. Primožič, župnik v Prvačini; Andr. Uršič župnik v Slovrencu, Jos. Vidmar, vikar v p. v Kanalu; 8. sept.: Ivančič Matija vikarij v Cerovem, Jakob Rejec župnik v Solkanu, Ivan Rojec župnik v Mirnu, Ignacij Valentinčič dekan v Komnu.

† **Mons. Trevisan.** Na starega leta dan popoldne je v Gorici nenadoma umrl stolni kan. mons. Iv. Trevisan, star 68 let. Zjutraj je še bral sv. mašo, po kosilu je šel počivat in se ni več zbudil. Zadnji čas je bil dekan v Gradiški. Povsod, kjer je služboval, je vneto deloval kot dušni pastir. Zadnja leta je bolehal na srce in obistih; vendar ga nobena bolezen ni ovirala, da bi ne bil maševal vsak dan. Niti enkrat ni opustil sv. maše. Pogreb je bil 2. januarja ob 3h pop. R. i. p.!

P. Benigen Snoj, ki je dolgo vrsto let deloval v Egiptu med odtonitimi Slovenci, ter zadnji čas v Jeruzalemu, se je pred kratkim srečno vrnil v domovino. Pret. teden je počastil preč. gospod pater naše uredništvo s svojim obiskom. Povedal je marsikaj zanimivega o razpoloženju v Italiji, o dogodkih v Jeruzalemu, kako se je sešel v Aleksandriji na ladji s p. Čadežem. Hotel je izstopiti, a kot Avstrijcu mu Angleži tega niso dovolili. Bila je sreča zanj. Obiskal ga je p. Čadež. Če bi bil izstopil, bi bil danes vjetnik na Malti. Preč. g. p. Benigen v kratkem odide kot misijonar v Ameriko. Bog ga spremljaj in podeli njegovemu delu med ameriškimi Slovenci svojega blagoslova!

Umrli je 5. t. m. na Gočah pri Vipavi ugledni posestnik g. Josip Ferjančič, oče ajdovskega c. kr. sodn. predstojnika g. dr. Hermana Ferjančiča in dveh duhovnikov Franca in Josipa. Sin Rihard gospodari na domu. Veleugledni družini naše sožalje! Pokojniku pa večni mir!

V Oseku je umrla gospa Amalija Bovec, vnukinja pokojnega Jožefa Faganel, bivšega dež. poslanca in večletnega župana. Zapustila je 7 maloletnih otrok. Naše sožalje! Naj počiva v miru!

Tridnevica na Levpi. Na Levpi je bila ob novem letu tridnevica, kakor vsako leto o tem času. Kljub skrajno neugodnemu vremenu je bila cerkev vedno polna dobrega vernega ljudstva, ki je pazljivo dvakrat na dan poskušalo spokorne pridige p. Janeza Pristov-a iz Gerice, in prejemale sv. zakramente. Obhajil je bilo te dni 900. Pomagali so v spovednici še drugi gospodje. Nedeljo je bilo celodnevno češčenje. Ta dan je obolel domači g. vikar Sedej, ki bo pa kmalu okreval.

Tridnevica v Vojsčici. Iz Vojsčice: Pret. bož. praznike imeli smo na Vojsčici tridnevico, ponovljenje sv. misijona in sprejem nekaterih novih deklic v Marijino družbo. Tridnevico je vodil preč. g. P. Pristov S. J. iz Gorice. Imel je krasne, prelepe govore, nad vse krasen pa je bil govor ob sprejemu Marijinih hčerk. — Govor se je sukal o primeri: »Dete božje v jaslicah in pa Marijina hčerka«. Vse ljudstvo je č. g. Patru hvaležno. Cerkev je bila vedno natlačena, domačih in tujih ljudi. Z malo izjemo je vse prišlo k sv. obhajilu. Ob posvečenju so Marijine hčerke tudi sosednih vasi prihitele v povzdigo slavnosti. Hvala jim! — Srčna hvala preč. g. misijonarju!

Obolel je č. g. Janko Sedej, vikar na Levpi. Mu želimo skorajšnjega popolnega zdravlja!

Padel je dr. Leopold Jerovšek, o. krajni sodnik in sodni predstojnik v Cerknem.

Padel je na severnem bojišču praporščak Franc Žgur, predsednik »Danice«. Doma je bil na Vipavskem. Kroglja ga je zadela v glavo. V neki bolnišnici na Ogrskem je izdihnil svojo blago dušo. Naj počiva v miru v tuji zemlji!

Ranjeni in bolni vojaki v Gorici. — Pret. teden so došli v tukajšnje bolnišnico »Rdečega križa« sledeči ranjeni oz. bolni vojaki: Strauss Ivan, Tognon Peter, Rožič Boštjan, Fratnik Ludvik, vsi obmejni stražniki. Braunitzer Gvido 5. drag. polk. Kralj Andrej, obmej. stražnik. Trampuš Alojz, saper 3. polka. Hedžet Matija, črnovojnik. Makuc Romald, 47. polk. Kovarič Anton, 6. ulan. polk. Gruber Leopold, Stergar Andrej, črnovojnika. Primožič Ivan, obmejni stražnik. Windegger Josip, 7. polk. Bec Franc, 27. polk. Boegler Josip, črnovojnik. Camuffo Amadej, obmejni stražnik. Szapuloviti Lovrenc, 29. polk. Cecutta Josip 47. polk. Fransin Anton, črnovojnik. Komar Jakob, Desenibus Josip, Colautti Lucian, vsi trije 27. dom. polk. Taschin Alojz, Florjan Osvald, Hasserberger Julij, 26. polk. Prek Fr., Tinoso Ferdinand, Mišček Josip, 7. p. Bon Anton 97. polk. Zanolla Josip, Marusič Janez, Cernic Alojz, želez. stražniki. Dichtel Fr. 4. polk.

Obsojen vojaški begun. Pred vojaškim sodiščem v Gorici je bil sojen učitelj Rizzatto iz Furlanije, ker se je pregrešil proti vojaškim postavam s tem, da je druge navajal k begu. Prepeljali so ga z vojaško eskorto v Ljubljano.

Radi pospeševanja vojaškega begunstva aretirana ženska. V Krminu so aretirali neko E. T., ki je pomagala vojaščini podvrženim osebam pri begu. Prepeljali so jo v Gorico.

Večerna zabava Čitalnice na Silvestrovo, je izpadla v občo zadovoljnost. Igra je bila še precej dobro igrana. Pavlinka, gdč. Šanteljeva, je bila v svoji naivnosti zelo ljubka ter je rešila svojo nalogo prav mojstersko. Stara društvena (čitalnična) igralca gg. Klavžar in Lavrenčič, sta, prvi kot upokojeni stotnik Pergovec, drugi kot nadgozdar Lazar, pokazala da še vedno sta ista privlačna moč in da zmoreta isto, kar pred desetletji. Manj dober je bil nadgozdarjev sin ter Pavlinkin zaročenec Kamilo, g. Stahi, ki je bil na odru nekoliko neokreten. Sicer je pa njegova uloga precej težka, skoraj brez besed, a polna dejanja. Gdč. Kapus-ova nam je z dobrim vspelhom predstavljala kleptavo hišno Uršo. Orkestralne in pevske točke so se dobro izvajale, le pevski zbor je bil mnogo prešibek. Posebno se je to občutilo, ker že pesmi same zahtevajo močan zbor in krepka grla, da dosežejo svoj namen. Obiskan je bil zabavni večer prav slabo, kar bi se posebno z ozirom na dobrodelni namen prireditve ne pričakovalo. Tudi že tolikokrat grajana točnost občinstva je stopila v veljavo, tako da se je izvajanje programa moglo pričeti šele po 9 uri. zv. Zabava, katere čisti dobiček je namenjen za naše vojake, se je ponovila na dan sv. Treh Kraljev.

Kje je Gradež zopet ne ve goriška pošta. Pripetilo se je namreč pri naši upravi sledeče. Pet mesecev smo pošiljali nekemu naročniku v Gradež list, ki je vedno redno dohajal. Sedaj pa se jim je na pošti naenkrat zazdelo, da lista niso na

pravo stran pošiljali, zato so napisali poleg naslova z rdečilom še »Kroatien«. Ker na Hrvaškem Gradeža seveda niso našli, so naslovu pristavili »Görz« in poslali list nazaj. Toda ni še dovolj. Prihodnji teden pošljejo na goriški pošti list celo v Gradeč. Od tu ga je seveda pošta nazaj poslala z označbo »Adressat ist wegen mangelhafter Adresse in Graz nicht auffindbar« in tako sta oba lista po dolgem potovanju dospela zopet v naše roke, naš naročnik pa se gotovo jezi na nas.

Kdor bi tega ne verjel — kajti stvar je zelo neverjetna, a žalibog preresnična — ta si tozadevna ovitka lahko ogleda v našem uredništvu.

Živimo v resnih časih, toda, če se ozremo sempatja na različna proizvajanja, ki jih nudijo goriški kinemotografi, tedaj se moramo res čuditi, da se nudijo ljudem reči, ki ne samo ne obračajo pozornosti na naloge in dolžnosti, ki bi jih v sedanjih časih vsakdo moral imeti pred očmi., ampak vzbujujo v ljudeh celo čustva nizka in grda. V prozorne pajčolane zavite ženske, temu primerno napravljene fotografije, kričeči napisi kakor »Marcantonio e Cleopatra«, »l'amore delle donne«, »Heute nur für Erwachsene« i. t. d. vse to se je nudilo ljudem, medtem ko naši vojaki par minut proč v bolnišnici trpe na ranah, ki so jih dobili pri brambi domovine, medtem ko drugi nešteti na bojiščih prenašajo glad in mraz, prelivajo kri in umirajo. Sramota je, ne samo, da se take odurne pikantnosti ljudem nudijo, ampak sramota je, da se dajo dovoljenja, da se smejo nuditi. Ljudje se kar trumoma gnetejo, posebno o prazničnih popoldnevih, da se zabavajo tam ob tistih res ničvrednih predstavah, ki vsako navdušenje za plemenite namene in tudi vsak patriotizem v človeku duše. Kdo ve, morda je celo takih med njimi, ki živijo podpre od države. Žalotno je, da kompetentni činitelji ne morejo tistim predstavam dati drugega toka. Mi gotovo nismo proti razvedrilom, tudi v sedanjih časih ne, ker človek potrebuje tudi sedaj sempatja malo oddiha, toda razvedrila naj bodo pošena in taka, da čustva človeku dvigajo in plemenitijo.

Brata se sešla v ruskem ujetništvu. Iz ruskega ujetništva sta pisala sina Cerarjeve družine iz Žej pri Dobu okraj Kamnik na Kranjskem. Služila sta oba pri polku št. 17. Alojzij (Cerar) pri 6. stot., ki pa je bil takoj prvi dan 22. avgusta ranjen in ujet. Njegovi tovariši so pripovedovali, da je zgorel v neki od ruskih vojakov zažgani bolnišnici. Franc (Cerar) 2. stot., je bil pa ujet 16. oktobra; pisal je zadnjič 30. septembra. Posebno zanimivo je pa to, da je bil Franc dva meseca pozneje ujet kakor njegov brat, pa sta se sedaj sešla v Tobolsku v Sibiriji. Gotovo je bilo veselo snidenje, ko sta mislila drug za drugega, da ga ni več med živimi.

Prve zvončke sta prinesla predvečernjšem v naše uredništvo dijaka Kavčič in Kralj, gojenca slov. Alojzijeviša.

Prejeli smo v objavo nek poziv za nabiralnico naravnih daril c. in kr. vojnookrbovalnega urada, ki se je te dni ustanovila. — Z ozirom na to, da že obstoja za slovenski del dežele slovenska nabiralnica, ki je že mnogo storila za naše vojake, in bi mogel ta poziv povzročiti le nepotrebna nesporazumljenja in cepljenje dela, smatramo za umestno, da ne priobčimo poslanega nam poziva.

Ponesrečil se je na dan Novega leta na Renškem Vrhu komenski klobučar I. Jurca. Po noči je gnal domov krave. Drugo jutro so ga našli mrtvega na poti, kjer se je že nekaj ponesrečil neki g. Štrekelj.

Češki urednik obsojen v smrt. Moravski listi priobčujejo sledečo uradno vest: »Urednik Josip Kotek iz Prostějovega je bil po razsodbi c. in kr. krakovskega vojnega sodišča v Moravski Ostravi 23. decembra 1914 obsojen v smrt na večalih zaradi zločina motenja javnega miru v smislu § 65 a k. z., ki ga je zagrešil s tem, da je 6. decembra v občini Srmržici v prostějovskem okraju imel pred zbranimi člani razpuščenega konsumnega društva državi sovražen govor, v katerem je hujskal k uporu in sovražstvu zopet enotno zvezo cesarstva. Njegova eks-celencija gospod vojni poveljnik mu je milostnim potom izpremenil kazen smrti na večalih v kazen smrti z ustreljenjem. Ob-sodba je bila izvršena istega dne dve uri pozneje po izreku razsodbe. — Ob tej priliki se je tudi poročalo dodatno, da je Kotek zaprosil za dovoljenje, da se sme pred usmrčitvijo poročiti z deklico, s katero je imel daljše znanje. Prošnja je bila uslišana in Kotek se je še pred usmrčitvijo poročil.

Koze in kolera. Uradno poročajo z Dunaja 2. t. m.: Na Dunaju je bilo od konca oktobra do 31. decembra 1914 opazovanih skupaj 97 slučajev koza, med njimi 7 slučajev na vojaki, došlih s severnega

bojišča, 90 pa na civilnih osebah; razun-tega je bil 1 slučaj v Eisennergu, okraj Ljubno. Torej se je zlasti na Dunaju obolenje na osepnicah, ki so se zanesle z bojišč, pojavilo v izredni meri. Ker varuje pred to kužno boleznijo le pravočasno cepljenje, naj bi se dal vsakdo, ki zadnjih 6 let ni bil cepljen, v lastno korist in v prid splošnosti cepiti oziroma cepljenje obnoviti. Nadalje poročajo uradno: Bakteriološko so 4. januarja dognali 2 slučaja azijske kolere v Celju en slučaj v Inomostu in Punsramu na Moravskem. Oboleli so vojaki, došli s severnega bojišča.

Zopet ena prorokba. Iz Pariza večkrat poročajo o prorokbah neke »prorokinje« Madame de Thebe, ki je prorokovala tudi smrt nadvojvode Frana Ferdinanda. Sedaj ta prorokinja zopet prorokuje, čeravno zelo nejasno. Pravi o Francoski: »O veličastna deželca, kakšne nezasišne izpremembe te čakajo po vojski. Pred meglenim zagrinjalom, ki se je razprostrlo pred mojim pogledom slišim: ko solnce preteče tretji del svoje poti (torej konec aprila), preneha teči tvoja kri. Toda za kakšno ceno? Gotovo ne za to, kot ti misliš. (Torej ne dobi Alzacije in Lotrinškega?) Pazi se! Tvoja usoda bo prežala nate, ko se prično pogajanja.« Sicer pa so nekateri listi mnenja, da ta madam Thebe ni nihče drugi, ko framazonska loža, ki je lahko vedela za Franc Ferdinandovo smrt, ker jo je pač ona pripravila.

Beračica s pol milijona premoženja. V Neapolju je umrla 3. jan. neka starica po imenu Rafaela Coccobardi, ki je živela v največji revščini in se preživljala skoro izključno s samim mlekom in kruhom. Vsi so jo do smrti smatrali za ubožico. Sedaj je pa prišla na dan njena oporoka, iz katere izhaja, da je imela pol milijona lir premoženja. Polovicotega je zapustila neki bolnišnici, polovico pa nekemu bližnjemu sorodniku, ki študira pravo in je živel do-slej v veliki bedi.

Drugi sin Garibaldijev v boju z Nemci. Padel je drugi sin Riciotija Garibaldi, ko se je v prvem prostovoljskem regimentu, pod poveljstvom Josipa Garibaldija, bojeval v Argonii proti Nemcem. Podrobnosti še niso znane, tudi se ne ve kateri sin je padel in koliko izgub ima regiment.

Današnji številki prilagamo prospekte 3. ces. kralj. avstrijske razredne loterije, ki je ustanovljena od države. Poslovalnica razredne loterije je Pokorny in Hellmer na Dunaju II., Praterstrasse 33. Tja se pošiljajo priložene naročilnice in zneski.

Najnovejše vesti.

Boji med Avstrijci in Rusi.

Dunaj 6. (Kor.) Uradno se objavlja: 6. januarja.

Sedaj že več mesecev s premenljivim uspehom vršeči se boji v karpatskem gozdnatem gorovju, trajajo dalje. Karakterizirajo se kot akcije manjših stilov v mnogokrat široko ločenih samotnih dolinah.

V zadnjih dneh je sovražnik, ki je dobil ojačenja poskušal v posameznih zgornjih tokih rek z ofenzivnimi napadi pridobiti na ozemlju.

Zapadno od Užoškega prelaza in v Vzhodnih Beskidih vlada mir.

Na fronti severno in južno od Visle so bili večeraj artilerijski boji.

Nemci porinili Ruse nazaj.

Berlin, 5. jan. »Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdam: Reuterjev urad poroča iz Petrograda: Nemci so sinoči poskusili, priti na desno strani Visle.

Berlin 6. (Kor.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 6. januarja dopoldne.

Na Poljskem, zapadno od Visle, so prodrle naše čete po zavzetju več sovražnih oporišč do ozemlja Suche. Vjeli smo 1400 vojakov in uplenili 9 strojnih pušk.

Na vzhodnem bregu Pilice je položaj neizpremenjen.

Iskre iz sedanje vojske.

Belgijski kardinal mons. Mercier belgijskemu ljudstvu.

Belgijski kardinal Mercier je izdal na svoje vernike parstirski list, v katerem jih opozarja na njih sedanje razmerje do Nemcev, ki so zasedli deželo. Med drugim pravi kardinal: »Pomnite dobro, da ne zahtevam od vas, da bi se odrekli kakemu svojemu upu. Nasprotno, smatram za svojo dolžnost, da določim, kar morete zagovarjati v svoji vesti napram državi, ki je napadla našo deželo in jo ima začasno po večini zasedeno. Ta država ni postavna avtoriteta, vsled česar jej v notranjosti svojega srca niste dolžni niti

spoštovanosti niti vdanosti niti pokorščine. Edina postavna oblast v Belgiji je ona, ki pripada našemu kralju, njegovi vladi in zastopnikom naroda. Oni sami so za nas avtoriteta, oni sami imajo pravico do vdanosti v naših srcih in na našo pokorščino. Pastirski list pravi potem dalje: »Zasedene pokrajine niso osvojene pokrajine. Kakor ni Galicija ruska pokrajina, tako tudi Belgija ni nemška. Je pa zasedeni del dežele v dejanskem položaju, ki ga mora prenašati. Največji del naših mest se je udal sovražniku in mora izpolnjevati pogoje, ki so bili podpisani ob vdaji. Od začetka vojaških operacij so civilne oblasti z dežele odločno opominjale meščane, naj se vzdržujejo vsakega sovražnega dejanja proti sovražni armadi. Ti opomini so veljavni tudi sedaj. Samo naša armada skupno s hrabrimi četami zaveznikov ima čast in pravico braniti deželo. Pričakujemo od armade končne rešitve.«

Papež Benedik XV. in vojni vjetniki. Kongregacija za izredne cerkvene zadeve je dne 21. decembra objavila naslednjo izjavo: »Poln sočutja za revo nesrečnih in tako številnih vojnih vjetnikov ter tolikih skrbi polnih družin, ki so brez vseh poročil o dragih svojcih, pa tudi iskreno želeč, da bi eni in drugi od njega zadobili vso mogočo pomoč, in podporo je blagovoli Sv. Oče Benedikt XV. na predlog podpisane tajnika sv. kongregacije za izredne cerkvene zadeve naslednje določiti:

1.) Prezvzišeni ordinarijati onih škofij, v katerih se nahajajo vojni vjetniki, naj čimprej po potrebi zberejo enega ali več duhovnikov, ki zadosti poznajo jezik vjetnikov, ali pa si jih — če takih duhovnikov ni v njih škofijah — izprosijo od drugih ordinarijotov.

2.) Ti duhovniki naj skrbijo z vso gorečnostjo za telesio in duševno blaginjo vojnih vjetnikov s tem, da jim z vsemi sredstvi, ki so na razpolago, stoji ob strani, da jih tolažijo in podpirajo, v različnih in dostikrat v zelo mučnih okolnostih, katerim so izpostavljeni.

3.) Še posebej naj ti duhovniki poizvedujejo, če so njih oskrbi prepuščeni vojni vjetniki že poslali svojcem kaka poročila ali ne. Če niso še tega storili, naj poskrbe, da se to čimprej zgodi.

4.) Če pa vjetniki sami ne morejo tega napraviti, ker so bolni ali ne znajo pisati ali iz drugega razloga, tedaj naj duhovniki sami to napravijo na kraju bivališča ter v imenu vojnih vjetnikov. Prav tako naj skrbijo, da se taka pisma varno odposljejo.

V Rimu, 21. dec. 1914.

Evgen Pacelli, tajnik.

Ta dekret je bil odpslan vsem kardinalom in nadškofom onih držav, ki se nahajajo v vojski. V priložnem pismu izjavlja še papežev državni tajnik, da je samo po sebi umevno, da Sv. Oče ne dela glede vojnih vjetnikov prav nobenega razločka bodisi glede veroizpovedanja, bodisi glede jezike ali narodnosti.

Zopet prelep dokaz, kako skuša novi papež z vso ljudomilostjo lajšati bedo, ki jo povzroča sedanja vojska.

Papež Benedikt za vjetnike v Črnigori. Kakor znano je papež Benedikt XV. poslal posebno pismo barskemu nadškofu v Črnigori mons. Dobrečiču, kjer mu toplotno priporoča, naj si prizadeva, da bi črnogorske oblasti z vsemi vojnimi vjetniki dobrohotno postopale. Korak papežev je bil od črnogorske vlade zelo prijazen vzlet na znanje. Vlada je dala vsem oblastem najboljšo odredbo, da dobro postopajo z vojnimi vjetniki.

Tako je mogel nadškof Dobrečič Sv. Očetu poslati zagotovilo, da vlada na Cetinju stori vse mogoče, da je postopanje z vjetniki kolikor mogoče milo in dobrohotno.

Velikodušnost papeževa. — Dasi ve ves svet, v kako težavnih gospodarskih razmerah se nahaja sveta Stolica, vendar poročajo k božičnim praznikom iz Rima, kako silno požrtvovalno je srce novega papeža. Nakazal je za revne družine v Belgiji 200.000 frankov, za bedne družine v Avstriji pa 100.000.

Smrt misijonskega škofa. (Pismo državne tajnika nemških kolonij.) Držav-

ni tajnik nemških kolonij dr. Solf je poslal naslednje sožalno pismo kongregaciji »de propaganda fide« v Rimu: »Iz nemške kolonije v Kamerunu nam je došlo poročilo o smrti prevzvišenega škofa Wieterja. V teh pretežavnih časih je tudi nehalo biti srce moža, ki so ga po njegovi gorečnosti pri vzvišenem in uspešnem misijonskem delu za krščansko vzgojo in izobrazbo brezkulturnih prebivalcev Afrike poznali daleč čez mejo njegovega pastirskega delovanja, in ki je iz ravno istega razloga užival velik ugled i pri kolonialni upravi i pri evropskem prebivalstvu Kameruna. Naši nasprotniki so raztegnili na prav neodgovoren način v Afriko vojsko, ki bi se morala odločiti na bojnih poljih v Evropi, in povzročili tako neizmerno škodo ugledu za vse belo pleme pred nekulturnim prebivalstvom tega dela sveta.

Prezvzišeni škof Wieter se je nahajal ob početku vojske v notranjosti kolonije na pastirskem potovanju in ni mogel več dospeti v svojo stolico. Kajti med tem so Angleži in Francozi mesto Dualas zasedli in vse Nemce proglasili kot vojne vjetnike, tudi one, ki se vojske ne udeležujejo, celo misijonarje, ki jih prevažajo na Angleško.

Škofovski dvorec so porabili za vojaške čete; cerkev sama je bila izpraznjena ter je služila — kakor posnemamo iz semkaj došlih poročil — kot hlev za konje. Zdravje škofovo, ki je bilo že prej nestalno in slabotno, je zadobilo velik udarec radi velikih naporov in duševnega trpljenja, ki so ga povzročili dogodki. Zadel ga je kap, ki je tako napravila konec njegovemu krščanskemu in ljubezni do bližnjega polnemu življenju.

Kolonijaska uprava bode temu velezaslužnemu prvoborniku kulture ohranila trajen spomin. Bodi mi dovoljeno, da izrazim iskreno sožalje v svojem in imenu kolonijanske uprave k težki izgubi, ki je nastala za vse misijone v Afriki s smrtjo škofa Wieterja. — Dr. Solf.

Z bojnega polja.

Slovenski pionirji rešili 440 vojakov nemške armade.

Slovenski pionir piše »Slovenskemu Gospodarju« dne 19. dec.:

Bilo je dne 4. septembra pri Jožefovem na Ruskem. Naša stotnija je bila prideljena nemškemu koru. Bilo je levo krilo tega kora, ki se je bojeval pred Lublinom pri naši armadi. Par dni poprej smo napravili most čez Vislo, ki je malo večja kakor Drava. Kar dobimo dne 4. septembra povelje, da moramo most podreti, ker se sovražnik približuje. Ko smo bili s podiranjem mostu gotovi, prikoraka naenkrat na nasprotni breg še 400 nemških vojakov. K sreči smo še imeli 4 ruske lesene ladje, in hitro smo jadrili na ono stran. Ker so bile ladje slabe, smo morali Nemce dvakrat čez Vislo voziti. Seveda so hoteli prvokrat vsi v čolne, ker so bil krogelje iz ruskih topov vedno bližje. Ko smo pa drugokrat čez reko peljali, so že padale krogelje blizu nas v vodo. Jaz sem bil na krmilu. Nekaj metrov od mene je padla granata, da sem bil ves moker. Hvala Bogu, da je bila voda globoka 5 metrov. Ruska granata nam ni nič škodovala, marveč se je na dnu Visle razpočila. Tako smo srečno nemške vojake čez vodo spravili. Bili so nam zelo hvaležni, nam avstrijskim pionirjem. Nemški častniki so nas obdarovali s cigaretami.

Kmalu nato pa smo se umaknili na hrib, v okope. Naenkrat zagledamo krdece vojakov bežati proti bregu, kakor poprej onih 400 Nemcev. Hitro pogleda poročnik skozi daljnogled in spozna, da so to nemški vojaki. Poveljnik pravi: Delo je zelo nevarno, pa junaško! Fantje, izkažimo se, da smo hrabri avstrijski pionirji! Kdo hoče prostovoljno te Nemce rešiti s čolni? Priskočilo je 12 pionirjev k poročniku in so leteli kolikor so jih noge nesle proti vodi in že so se peljali čez Vislo. Kar opazi ruska artiljerija na drugem bregu naše hrabre pionirje. Začela je strašno streljati na naše vrle junake. Kakor toča so padali šrapneli in granate okoli njih. S hriba smo opazovali to junaško igro. Kar strmel sem in prosil Boga, da bi rešil moje tovariše iz tega strašnega položaja. Bil sem uslišan. Komaj so se pionirji in Nemci pripeljali na našo stran, že so bili kozaki pri vodi na oni strani. Do solz ginjeni so se nemški vojaki od veselja nam zahvaljevali, da smo jih rešili smrti, ali ruskega ujetništva. Nemcev je bilo 40 mož. Čez tri tedne je bilo onih 12 pionirjev, ki so rešili Nemce, obdarovanih s srebrnimi kolainami prve vrste. Bilo je devet Slovencev in pa 3 Nemci. Cela naša pionirska stotnija je bila pohvaljena od nemškega kornega poveljnika in od našega presv. cesarja, da smo rešili 440 nemških vojakov iz tako nevarnega položaja.

Srbska najdenka.

Naši nasprotniki razširjajo poročila, da so se obnašali naši vojaki kruto nasproti srbskim otrokom in ženam. Nasproti temu sumničenju bodi pribito, da velja vojno pravo ali vojskina krutost za vsako civilno osebo, ki posega zavrtno v boj. Srbi so oborožili otroke in žene, torej ni mogla prizanašati vojska takim otrokom in ženam, tu bi bilo vsako usmiljenje na nepravem mestu, in kadar pokažemo granate, tudi ni časa za to. Tako se godi v vseh vojskah in povsod, Rusi in Srbi tudi ne božajo takih nasprotnikov, saj streljajo celo na Rdeči križ. Da bi pa naši vojaki morili povsod ljudi, to je zlobna izmišljotina, saj potem bi ne bilo vsrb. krajih koder so šli naši, več nobenega človeka in tudi nikdo ranjencev in ujetnikov ne bi bil živ, ko je vendar znano, da se postopa pri nas najbolj človeško z jetniki, naj si bo že te ali one narodnosti. Zdaj prinaša neki dunajski list dogodbo, ki kaže, kakšna je krutost naših vojakov napram otrokom. Ko so prišli naši sredi meseca novembra v Valjevo, je pobral pešec dojenčka, deklico, ki je imela kakih šest mesecev, iz blatnega jarka. Nadporočnik Pavel, ki je adjutant FZM. Wurma, je jez-dil ravno mimo in je vzel otroka k sebi na konja. V taboru je bilo velikansko zanimanje za najdenko. Ker ni bilo mogoče dobiti v Valjevu ženske, ki bi ravnala dete, je preskrbel nadporočnik sam mleko in posteljo za otroka, oskrbovala sta ga s svojim huzarjem. Častniški zbor je zložil vsoto za najdenko. Nadporočnik Pavel hoče obdržati dete in skrbeti zanje.

Darovi.

Za naše vojake:

Ga. Fabčič, modistka, Gorica K 2; N. N. Grapulin K 5; N. N. Humiljana K 5. — Srčna hvala!

SADNO DREVJE VSEH VRST, visoke in nizke vzgoje bilj lepo okoreničenih, Riparja in Monticola 50000 nizke cene, prodaja **Vinarsko, sadjarsko društvo Rihenberg.**

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici.

Centrala Ljubljana, p družnice: Celje, Celovec, Sasajevo, Split, Trst.

Vloge na knjižice po 4 $\frac{1}{2}$ % v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz-valut.
Borzna naročila.
Promese za vsa žrebanja.
Vzročenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

Eskont menic.
Stavbeni krediti.
Predujmi vrednostni na papirje.
Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje Safes.
Nakazila v inozemstvo.
Kreditna pisma.

Naznanilo.

Naznanilo.

Ker se do konca februarja 1915 mora izprazniti sedanja modna trgovina št. 26, se prične

RAZPRODAJA — — — — dne 30 decembra 1914. — — — —

Prodajalo se bode vse modno blago, perilo za moške in ženske, pletenine, maje, nogovice čipke in mnogo drobnih predmetov, kakor je iz posebnih naznanil razvidno.

Z ozirom na to, da v tej kratki dobi kakor tudi v sedanjih kritičnih časih ni mogoče razpečati tolike množine modnega blaga po normalnih cenah, sva izjemno odredila — — — — 20% do 50% popusta — — — — seveda pri predmetih, kateri so izven sezije.

Priporočava se za obilen obisk

Pregrad & Černetič — Gorica.

Objava.

Podpisani naznanjam, da od danes naprej nisem več plačnik za dolgove, ki jih napravi moja žena.

V Ladrach h. št. 31, dne 31./XII 1914.

Ivan Šturm, p. Kobarid.

ZOOBUDURAVNIŠKI IN ZOOBUDOBIBLSKI DROBEŽ

Dr. I. Eržen

GORICA

Jos. Verdi tekališče št. 37

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone zlate mostove, zobe na kaučukove plošče uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Edino moderno delavnico

z električno gonilno silo.
toplo priporoča



Josip Lipicer

Sjtolna ulica št. 7
(župnijski hiši)

preč. duhovščini za izdelovanje cerkvene posode, orožja in lestencev. Stare jesce, oredje, se temeljito prenovijo po kakor mogoče nizki ceni in tudi na obroke.

Vse lastnega izdelka.

Učenca

iz poštene hiše za trgovino jestvin se išče.

— Naslov poizve uredništvo. —

Prazne vrče in zaboječke od

PETROLEJA

kupuje v vsaki množini po obični ceni

J. Kopač, svečar

v Gorici.

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel „Pri zlatem Jelenu“.

MIHAELJ TURK

Gorica — na Kornu št. 6 — Gorica
priporoča slavemu občinstvu svojo brivnico. Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila za maskiranje po smernih cenah.